

LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DES DE TV3

Sessió a càrrec de Francesc Vallverdú (18 d'octubre de 1987)

Des de maig de 1985, en què vaig presentar una comunicació semblant, fins avui, han transcorregut poc més de dos anys i, en aquest lapse de temps, TV3 ha passat de ser una esperança (amb una programació restringida i una audiència incipient) a esdevenir una realitat consolidada (amb unes 90 hores setmanals d'emissió i una audiència molt remarcable).

En primer lloc, em referiré a la presència del català a la televisió que *es fa* a Catalunya. TV3 emet entre 85 i 90 hores setmanals; TVE-1 n'emet 18, i TVE-2, 26. És a dir, entre els tres canals les emissions en català han passat d'ocupar unes 80 hores setmanals el 1985 a ocupar-ne més de 130 el 1987. A més, cal tenir en compte el fet que les emissions de TV3 es capten al País Valencià i a les Illes i que algunes de Sant Cugat tornen a difondre's a Mallorca.

En segon lloc, aportaré les dades de difusió dels tres canals esmentats en el territori del Principat (març 1987). TVE-1 ateny un 71 per cent de l'auditori (3.200.000); TVE-2, un 23 per cent (1.000.000), i TV3, un 50 per cent (2.200.000). Cal recordar que aquestes dades no inclouen l'audiència del País Valencià i de les Illes.

A partir d'aquestes dades podem formular algunes consideracions:

1) La televisió en català és un fenomen de masses nou i únic en la nostra història. Mai, fins ara, no havíem tingut un MCM en català que hagués assolit tan altes cotes de difusió; i mai, fins ara, un MCM en català no havia abastat tot el domini lingüístic.

2) Per primera vegada, un MCM en català entra en clara concurrència amb els MCM en castellà. Aquesta situació no s'havia produït amb tanta claredat ni tan sols en un temps tan *normalitzat* com l'època republicana, en què només a Barcelona sortien 7 diaris en català; i no oblidem, però, que en aquell moment sortien també 12 diaris en castellà i que dos rotatius barcelonins (*La Vanguardia* i *El Diluvio*) s'emportaven ells sols el 55 per cent de la difusió a Barcelona! És cert que entre TV3 i TVE-1 encara hi ha una diferència notable en l'audiència, però alguns programes de TV3 comencen a superar els programes equivalents de TVE-1: així, el «Tele/notícies» supera el «Telediario 2a. edició» en audiència (27 per cent el «Tele/notícies» enfront d'un 20 per cent el «Telediario», el març de 1987).

3) I una consideració hipotètica: és possible que les 18 hores setmanals en català de TVE-1 tinguin un incidència positiva en certs sectors marginals. Aquest canal és l'únic que sempre és connectat en els centres públics (bars, hospitals, centres d'esbarjo, etc.) La presència del català en algun d'aquests àmbits és tan rara que és probable que afectés els hàbits dels telespectadors, en un sentit més receptiu respecte al català.

Una de les qüestions més importants que es plantegen quan es tracta de la televisió és la seva influència en la propagació d'una llengua. El creixement de la televisió en català, ¿quina incidència ha tingut en l'ús i el coneixement de la nostra llengua? En la meua opinió, la influència ha estat important, sobretot en la gent adulta, però no pas decisiva, com alguns assenyalen. Segons una enquesta recent a l'àrea metropolitana de Barcelona —on el 60'8 per cent de la població afirma tenir el castellà com a primera llengua familiar— trobem unes diferències sensibles entre el conjunt de la població i el grup de joves de menys de 26 anys. Així, mentre en el conjunt un 7'4 per cent afirma no entendre el català, aquest percentatge es redueix a l'1'6 per cent entre els joves; i si en el conjunt només un 61'6 afirma parlar el català, entre els joves la xifra arriba a un 69'3 per cent. Aquestes diferències, que confirmen una lenta però creixent catalanització dels més joves, revela que el factor decisiu en la difusió del català ha estat l'escola. De tota manera, la funció comunicativa del català ha anat eixamplant-se: la utilitat i el prestigi del català com a *llengua de la televisió* s'han afermat, gràcies precisament a la consolidació de TV3 i a l'ampliació de la programació en català dels Estudis de TVE a Sant Cugat.

DISCUSSIÓ

S. Serrano, de la UB, obre el debat demanant informació global sobre l'audiència entre la televisió estatal en català, d'una banda, i TV3, d'altra banda, i, en segon lloc, referent a emissions i horaris concrets. Demana, després, si el consell assessor no té relació amb els periodistes esportius i si la llengua habitual d'aquests especialistes és el català o bé el castellà.

Francesc Vallverdú respon que la gent d'esports és molt apassionada i plena de bona voluntat, sense bon accent, però que ja ha progressat molt. No hi ha cap actitud negativa, més aviat algun petit problema de l'equip assessor, que té problema d'actitud intransigent.

Quant a l'audiència, no disposem encara d'informacions prou fiables i detallades per horaris i programes si no és les xifres globals que ja he avançat, de 2'2 milions de telespectadors sobre els 4 milions, és a dir un 50%.

Joaquim Torres, del GCS, demana informació sobre l'audiència de TV3 als Països Catalans.

F. Vallverdú respon que no existeix encara cap estudi pel que fa als PPCC, però suposa que existeix de mig a un milió de telespectadors al País Valencià, cosa que realment sembla molt; sobre les Illes Balears, en canvi, no disposa de cap informació fiable d'audiència.

Gentil Puig, del GCS, precisa que la campanya que existeix al País Valencià per l'extensió dels repetidors de TV3 és un fet insòlit i que pot crear dinàmiques de competència a Aitana o a la futura televisió valenciana, i una acceleració i canvi de les actituds envers la llengua a la societat valenciana, semblants als canvis d'actituds que s'estan produint també a Catalunya Nord a partir de la instal·lació d'un receptor de televisió a les Alberes.

Josepa Huguet, del Seminari de Sociolingüística, diu que TV3 vista als PPCC pot ampliar el temps i l'espai de l'audiència en llengua i cultura catalanes i que els telenotícies i la informació meteorològica s'han de atendre amb molta cura.

F. Vallverdú precisa que existeix, d'una banda, la xarxa informativa als PPCC, i d'altra banda, existeix el territori general de la llengua. Abans no hi havia audiència als PPCC i ara sí; i que és, per consegüent, un tema nou per la direcció de TV3 que caldrà resoldre. Quant a les notícies per la crònica local, no hi estan massa d'acord. S'han de tenir equips volants que es desplacin a qualsevol indret dels PPCC.

Aina Moll afirma que sense haver de realitzar cròniques, en canvi, sí que es podria programar a TV3 algunes informacions d'interès general; i remarca que al País Valencià encara no s'ha muntat aquest servei d'informació local.

Emili Boix, del GCS, suggereix que pot haver-hi una competència estimulante, d'estil americà, entre les cadenes d'àmbit estatal (TV1/TV2) i TV3. Dins d'aquesta nova perspectiva, TV3 pot jugar el paper de locomotora; a més, una nova dinamització i protagonisme de les comarques poden posar-se en relleu amb emissions com «Vostè pregunta».

J.M. Artigal, del GCS, demana al ponent què pensa del paper de les futures cadenes de televisió privada en relació a la llengua catalana.

F. Vallverdú respon que, l'any 1985, el preocupava més, però actualment (1987), molt menys, perquè TV3 s'ha consolidat considerablement. Un exemple ho són els anunciadors de publicitat en català que augmenten cada any; i aquests anunciaran també a les cadenes privades perquè és un problema de rendibilitat.

G. Puig, afegeix que cal no oblidar el que ens pot *caure damunt del cap* amb la televisió per satèl·lit i amb el cable de fibra òptica. Barcelona ha de ser cablejada abans del 1992. Les noves tecnologies i la multiplicació de les cadenes en les llengües europees poden plantejar noves expectatives sociolingüístiques, i hauran de relleuar, de fet, una nova política lingüística global.